

Liite 1 A Hankinnan kohteen kuvaus ja vähimmäisvaatimukset

Tällä liitteellä kuvaillaan hankinnan kohdetta ja määritellään palvelun vähimmäisvaatimukset, jotka palveluntuottajan on täytettävä koko sopimuskauden ajan. Palvelun ja toimitilojen tulee olla Ikäihmisten palvelujen laatusuosituksen (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2008:3), ja vammaisten ihmisten asumispalveluiden laatusuosituksen (Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2003:4) mukaista.

1. Yleistä hankinnasta

- Tilaaja arvioi hakijan tarpeen palveluun, SASSI-ryhmä valitsee asiakkaat
- Asiakkaalla on tehostettu ja jatkuva hoidon tarve ja asiakkaan selviytyminen edellyttää ympärivuorokautista valvontaa
- Asiakkaiden toimintakyky on rajoittunut
- Tuetaan asiakkaan olemassa olevia voimavaroja
- Hoitotyö on kuntouttavaa
- Hoitohenkilökunnalla on riittävä koulutus ja perehtyneisyys. Riittävänä koulutuksena pidetään lähihoitajan tutkintoa
- Mahdollisuus saattohoitoon
- Hankintaan sisältyy myös palvelun kehittäminen yhdessä tilaajan kanssa

2. Hankittavalle palvelulle asetetut vähimmäisvaatimukset

2.1. Tilat, laitteet ja välineet, sijainti

Kyseessä on asuminen asumisyksikössä itsenäisessä asunnossa. Asukkaat voivat oleskella, liikkua ja toimia asumisyksikössä esteettömästi ja turvallisesti. Yhteistilat soveltuvat asukkaiden käyttöön. Tiloissa on mahdollista järjestää kuntouttavaa toimintaa ja yhteisiä tilaisuuksia.

- a) Liikkuminen koko asumisyksikössä on esteetöntä.
- b) Asukkaalla on käytössään liikkumis- ja toimimisesteisen henkilön käyttöön soveltuva oma huone ja WC-pesutila, jonka oven saa suljettua.
- c) Apuvälineet ja esim. sänky on voitava siirtää pois huoneesta.
- d) Asukkaat kalustavat pääsääntöisesti huoneensa itse omilla kalusteillaan lukuun ottamatta hoitosänkyä, patjaa ja pelastuslakanaa sekä jääkaappia, jonka palveluntuottaja hankkii.
- e) Omaisen on mahdollista tarvittaessa yöpyä hoitokodissa (esim. saattohoito) asukkaan kanssa samassa huoneessa. Palveluntuottaja voi periä omaiselta maksun yöpymisestä sekä tarjoamistaan aterioista.
- f) Asumisyksikössä on asiakkaiden käyttöön varattua oleskelutilaa. Lisäksi asumisyksikössä on yhteisenä ruokailutilana käytettävä tila.

- g) Asiakkailta on mahdollisuus saunomiseen. Henkilökunta valvoo ja tukee saunomista.
- h) Asumisyksikön tiloista on esteetön pääsy ulkoilemaan. Ympäristössä ei ole olennaisia asukkaiden viihtyisyyttä rajoittavia tekijöitä
- i) Asukkaille on osoitettavissa tupakointipaikka ulkona, jossa henkilökunta valvoo asukkaiden tupakointia.
- j) Tilojen, laitteiden ja koneiden ylläpidosta ja huollosta on kunnossapito- ja hygieniasuunnitelmat. Vastuuhenkilöt on nimetty.
- k) Palveluntuottaja ottaa käyttöön asukkaan kannalta tarpeelliset apuvälineet. Tällä tarkoitetaan sekä asukkaan henkilökohtaiseen selviytymiseen liittyviä apuvälineitä, jotka tilaajan fysioterapia myöntää tai jotka myönnetään tilaajan lääkinnällisen kuntoutuksen kautta. Hoitotyön kannalta tarpeelliset apuvälineet (esim. nostolaitteet) hankkii palveluntuottaja.
- l) Tilojen on vastattava myönnettyä toimilupaa

2.2. Henkilöstö

- a) Asumisyksikössä on nimetty vastuuhenkilö, joka työskentelee yksikössä täysipäiväisesti. Vastuuhenkilöllä on vähintään sosiaali- ja terveysalan korkeakoulututkinto tai vastaava aikaisempi tutkinto ja aina vähintään kahden (2) vuoden työkokemus vanhustyöstä sekä kokemusta/koulutusta esimiestyöstä.
- b) Henkilöstön määrää ja mitoitusta laskettaessa noudatetaan Ikäihmisten palvelujen laatusuosituksen (STM 2008:3). Hoitohenkilökunnan määrä on mitoitettu asukkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. Palveluntuottajan on huomioitava mahdolliset lainsäädännön muutokset henkilöstömitoituksessa ja palvelussa yleisesti. Tällaisessa tilanteessa osapuolet sitoutuvat neuvottelemaan muutosten vaikutuksesta hintaan.
- c) Henkilöstön tehtävärakenteen suunnittelussa on noudatettava ammatillisen henkilöstön kelpoisuuslaeissa ja –asetuksissa määritellyjä kelpoisuusvaatimuksia.
- d) Sijaisilla on riittävä, tehtävään soveltuva sosiaali- ja/tai terveysalan vähintään toisen asteen koulutus.
- e) Palveluntuottajalla tulee olla suunnitelma henkilöstön osaamisesta poikkeavia tilanteita varten (kuten loma-ajat, äkilliset sairauslomamat), jotta häiriötön toiminta voidaan varmistaa.
- f) Tarvittava hoito turvataan vuorokauden kaikkina aikoina.

- g) Mikäli a-kohdassa mainittu vastuhenkilö ei ole sairaanhoitaja, edellytetään, että asumisyksikössä työskentelee kokoaikainen sairaanhoitaja.
- h) Muuta kuin hoitohenkilökuntaa eli avustavaa henkilökuntaa on oltava tarpeellinen määrä.

2.3. Osaaminen

Henkilökunnan osaamisen on oltava asukkaiden hoidon tarpeen edellyttämällä tasolla. Palveluntuottajan henkilöstö kykenee yhteistyöhön asukkaiden, heidän omaistensa ja läheistensä sekä hyvinvointi-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimijoiden sekä tilaajan kanssa.

- a) Asumisyksikön henkilöstöllä on riittävä suomen kielen taito, ottaen huomioon henkilön työtehtävät.
- b) Palveluntuottaja huolehtii asumisyksikön henkilöstön ammattitaidon säilymisestä ja kehittämisestä mm. järjestämällä säännöllistä täydennyskoulutusta.

2.4. Laadunhallinta

- a) Palveluntuottaja huolehtii asumisyksikössä asukkaiden itsemääräämisoikeuden toteutumisesta ja kunnioittamisesta, oikeudenmukaisuudesta ja hyvästä kohtelusta sekä yksilöllisyyden ja turvallisuuden takaamisesta. Jokaisen asukkaan yksilölliset tarpeet huomioidaan ja niihin vastataan.
- b) Asumisyksikön toiminta-ajatus ja arvot on määritelty kirjallisesti
- c) Henkilöstön vastuut ja valtuudet (tehtäväkuvat) on määritelty kirjallisesti.
- d) Asumisyksikön keskeiset laatuvaatimukset ja –tavoitteet on määritelty kirjallisesti.
- e) Asumisyksikössä käytetään yleisesti hyväksytyjä hoito-ohjeita, kuten Käypä hoito –suosituksia, sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeita.
- f) Asumisyksiköllä on kirjallinen lääkehoitosuunnitelma (STM:n ohjeiden mukainen). Lääkehuollosta vastaava henkilö on nimetty ja se on lääkärin hyväksymä.
- g) Yksiköllä on ajan tasalla oleva omavalvontasuunnitelma ja vastuhenkilö on nimetty
- h) Yksiköllä on kirjalliset hygieniaohjeet ja ohjeet erityistilanteisiin ja vastuhenkilö on nimetty.

- i) Palveluntuottaja kerää asiakaspalautetta asukkailta ja näiden läheisiltä vuosittain. Tulokset toimitetaan tilaajalle. Palaute dokumentoidaan ja sitä hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Jokaiseen reklamaatioon puututaan ilman viivytystä ja palveluntuottaja korjaa tilanteen viipymättä, mikäli reklamaatio osoittautuu perustelluksi.
- j) Palveluntuottaja osallistuu palvelun kehittämiseen yhdessä tilaajan kanssa.

2.5. Hoito ja päivittäistoiminnot asumisyksikössä

Asumispalvelu on laadullisesti hyvää sosiaalihuoltoa sosiaalihuollosta asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) mukaisesti. Lähtökohtaisesti asukas asuu asumisyksikössä elämänsä loppuun saakka.

Asukkaita hoidetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Palvelu perustuu asukkaiden yksilöllisiin tarpeisiin ja siinä tuetaan asukkaiden omia voimavaroja. Asukkailla on mahdollisuus elää tottumallaan elämänrytmillä (heräämisen ja nukkumaan menon ajankohdan asukas saa itse päättää). Asukkaalla on mahdollisuus turvalliseen ulkoiluun, harrastamiseen ja yhteisölliseen toimintaan omassa asumisyhteisössään.

Asumisyksiköllä on suunnitelma ja käytäntö siitä, koska ja millä tavoin omaisille tiedotetaan asukkaan asioista. Asumisyksikössä järjestetään säännöllisesti myös tapaamistilaisuuksia asukkaiden omaisille. Palvelun tilaaja kutsutaan tilaisuuksiin mukaan.

Palveluntuottajalla on kirjallinen suunnitelma ympäristöasioiden huomioimisesta palvelussa.

- a) Jokaisella asumisyksikön asukkaalla on koko ajan nimetty vastuuhoitaja. Asukkaat ja läheiset ovat tietoisia siitä, kuka vastuuhoitaja on
- b) Jokaiselle asukkaalle laaditaan tehostettua palveluasumista koskeva hoito- ja palvelusuunnitelma (laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista). Omaiset otetaan mukaan suunnitelman tekemiseen. Palveluntuottaja sitoutuu toimittamaan suunnitelman tilaajalle kahden viikon sisällä asumisen alkamisesta.

Hoito ja hoiva perustuvat tilaajan hyväksymään palvelu- ja hoitosuunnitelmaan. Sitä tarkistetaan vastuuhoitajan aloitteesta säännöllisin väliajoin sekä aina asukkaan palvelutarpeen ja toimintakyvyn muuttuessa. Tiedot toimitetaan tilaajalle.

- c) Palveluntuottaja huolehtii asukkaan ja/tai asukkaan asioidenhoitajan kanssa siitä, että asukas saa hänelle kuuluvat etuudet (esim. Kela). Tarvittaessa asukasta avustetaan myös muissa raha-asioiden hoidossa.
- d) Palveluntuottaja vastaa asukkaiden perushoivasta sekä asukkaiden pitkäaikaisten sairauksien säännölliseen hoitoon kuuluvista toimista (esim. insuliinipistokset, verensokerimittaukset). Asukkaiden henkilökohtaisesta

hygieniasta huolehtiminen ja siinä avustaminen, huomioiden perushoitoon kuuluvat päivittäiset suun ja ihonhoidon tarpeet, ovat palveluntuottajan vastuulla.

- e) Asukkaiden yksityisyys turvataan hoitotoimenpiteiden aikana.
- f) Palveluntuottaja vastaa hoito- ja kulutustarvikkeiden riittävästä ja säännöllisestä hankinnasta. Henkilökohtaisista hygieniatarvikkeistaan kuten vaipoista asukkaat vastaavat itse.
- g) Palveluntuottaja seuraa asukkaiden terveydentilaa ja reagoi muutoksiin.
- h) Palveluntuottaja vastaa asukkaan kuljetusjärjestelyistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ja huolehtii hänelle niihin tarvittaessa saattajan. Asukas vastaa kustannuksista.
- i) Asukkaille järjestetään toiminnallisia ja/tai keskusteluryhmiä sekä viriketoimintaa päivittäin. Asukkaiden toivomuksesta järjestetään asumisyksikössä myös hengellisiä tilaisuuksia.
- j) Asumisyksikössä on kirjalliset saattohoito-ohjeet.

2.6. Ateriapalvelu

Palveluun kuuluu vastuu päivittäisen ruokailun järjestämisestä.

Ruokahuollossa sitoudutaan valtakunnalliseen ikäihmisten ravintosuositukseen. Ruokahuollossa otetaan huomioon ravitsemusterapeutin, ruokapalvelun sekä hoito- ja lääketieteen näkökulmat. Aterioiden suunnittelussa varmistetaan asukkaan riittävä ravinnonsaanti monipuolisuus ja terveellisyys huomioon ottaen.

Asumisyksikössä on suunnitelma, miten ravitsemuksellisuudesta huolehditaan ongelmatilanteissa kohderyhmä huomioiden.

- a) Ateriat tulee olla ikäihmisten makutottumuksia vastaavia. Asukkaille turvataan riittävä nesteiden ja ravinnonsaanti. Asukkaalla tulee olla mahdollisuus erikoisruokavalioihin, kuten esim. laktoosi-intoleranssi, keliakia, diabetes, kihti tai muuten uskonnollisista ja vakaumusellisista syistä johtuen. Myös erityisruokavaliot ovat monipuoliset ja ravitsemuksellisesti riittävät.

- b) Ateriat jaetaan tasaisesti päivän mittaan, aamiainen, lounas, iltapäiväkahvi ja välipala, päivällinen sekä iltapala. Lounas ja päivällisruoat eivät saa olla samoja.

Lounas- ja päivällisateriat sisältävät;

- lämmin ruoka
 - salaatti/tai raaste ja keitetyt kasvikset
 - leipä ja ravintorasva
 - ruokajuoma
 - ateriakokonaisuuteen soveltuva jälkiruoka lounaalla, mahdollisesti myös päivällisellä
- c) Asukkaiden yöpaasto on korkeintaan 10-11 tuntia. Aamiainen ja iltapala tarjoillaan porrastetusti, jotta ruokailuväli ei veny liian pitkäksi.
- d) Asumisyksikössä mitataan ja seurataan asukkaiden ravitsemusta ja painoa. Päivittäinen energiansaanti on vähintään 1500 kcal (6,5 MJ)
- e) Ruokalistat (4-6 viikon kierto) laaditaan ennakkoon ja ne ovat asukkaiden ja omaisten nähtävillä. Ruokalistoissa huomioidaan perinneruoat ja vuodenaikojen vaihteluun kuuluvat sesonkiruoat. Ruokailuajat on määritelty ja ne ovat nähtävillä.
- f) Asukkailla on mahdollisuus päivittäiseen ruokailuun yhteisissä tiloissa. Tarvittaessa ruoka tarjoillaan asukkaan omaan huoneeseen.
- g) Asukkaita avustetaan ruokailussa tarvittaessa.
- h) Ruoan kanssa tekemisissä olevalla henkilökunnalla on elintarvikelain edellyttämä hygieniapassi.
- i) Palveluntuottajalla on ohjeistus hygieniasta (mm. käsihygienia). Omavalvontasuunnitelma on tehty ja hyväksytty. Suunnitelma on nähtävillä asumisyksikössä.

2.7. Tukipalvelut

Palveluun kuuluu liinavaate- ja siivoushuollon järjestäminen valvontaviranomaisen edellyttämän siivoussuunnitelman mukaisesti.

- a) Palveluntuottaja huolehtii asukashuoneiden päivittäisestä siisteydestä. Asukkaat käyttävät omia liinavaatteita. Palveluntuottaja vastaa kaikkien tekstiilien (esim. liinavaatteet, käyttövaatteet, matot, verhot jne.) pesusta kustannuksellaan. Palveluntuottaja merkitsee tarvittaessa asiakkaiden liina- ja käyttövaatteet.
- b) Palveluntuottaja tilaa asumisyksikköön paikallisia päivälehtiä ja asukaskohderyhmälle soveltuvia aikakauslehtiä. Palveluntuottajalla on

asukkaiden käyttöön varatuissa yleisissä tiloissa (asukasolohuoneessa) televisio ja palveluntuottaja huolehtii lupamaksuista.

- c) Palveluntuottaja järjestää siivouksen. Asumisyksiköllä on kirjallinen siivoussuunnitelma, joka on asumisyksikössä asukkaiden ja omaisten nähtävillä. Siivoussuunnitelmassa on määritelty puhtaustaso, vastuu, tehtävät ja siivoussaikataulu. Siivousta hoitavalla henkilökunnalla on riittävä osaaminen. Asumisyksikön yhteisten tilojen sekä asukashuoneiden yleisilme on siisti. Asumisyksikössä on kirjallinen jätehuoltosuunnitelma, jossa on määritelty vastuut ja tehtävät. Asukkaat voivat osallistua toimintakykynsä mukaisesti siivoukseen huomioiden kuntouttavan työotteen.
- d) Siivoukseen kuuluvat ylläpito- ja viikkosiivous sekä vuosittainen suursiivous. Asumisyksikössä päivittäinen siistiminen on osa jokapäiväistä huolenpitotyötä. Hoitotoimenpiteiden yhteydessä tarkistetaan, että asukashuone on kunnossa, pyyhitään tahrat, viedään roskat ja oiotaan tekstiilit sekä otetaan roskat lattioilta.
- e) Asukashuoneen viikkosiivous sisältää imuroinnin, lattioiden kosteapyyhinnän, mattojen tuuletuksen 2 x kk, hygienia-tilojen perussiivouksen sekä asunnon yleisestä järjestyksestä huolehtimisen. Peruspesu on kerran vuodessa tapahtuva perusteellinen siivous.

2.8. Turvallisuus

Asukas saa halutessaan aina henkilökohtaisesti yhteyden henkilökuntaan vuorokauden ajasta riippumatta.

Palveluntuottaja on kirjalliset ohjeet menettelytavoista seuraavissa tilanteissa: huonomuistisen asukkaan turvallisuuden varmistaminen; kaatumavaara-asiakkaan tunnistaminen, puuttuminen asiakkaan kaltoin kohteluun; asukkaan liikkumisvapauden rajoittaminen sekä toimiminen muissa erityistilanteissa (esim. evakuointi, ensiapu, väkivalta tai kadonneen asukkaan etsintä). Asumisyksikön henkilökunta harjoittelee tilanteissa toimimista säännöllisesti. Harjoitukset ja korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan.

Asumisyksiköllä on pelastusviranomaisen hyväksymä palo- ja pelastussuunnitelma. Asumisyksikön henkilökunta on harjoitellut suunnitelman toimivuutta käytännössä ja paloturvallisuuskoulutusta järjestetään säännöllisesti. Turvallisuusselvitys on tehty ja asumisyksiköllä on turvallisuussuunnitelma, joka perustuu pelastustoimen lainsäädäntöön ja siinä on kartoitettu sisäiset ja ulkoiset uhkat. Palveluntuottaja ilmoittaa tilaajalle tapahtuneet hälytykset ja niistä aiheutuneet seuraamukset.

- a) Yöhoitaja kiertää asumisyksikössä asukkaiden kunnon ja toimintakyvyn edellyttämällä tiheydellä ja kirjaa kierroksista syntyneet havainnot. Seuraavaan työvuoroon saapuva henkilökunta käy kirjallisen raportin läpi.

Raportointi voi olla ns. hiljaista raportointia, jolloin tiedot tallennetaan palveluntuottajan käyttämään asiakastietojärjestelmään.

- b) Palveluntuottajalla on hoitajakutsujärjestelmä sekä asukashuonekohtainen turvajärjestelmä ovi- ja liiketunnistimineen. Järjestelmä laitteineen sisältyy tarjottavan palvelun hintaan, kuten myös hälytysten perusteella tapahtuvat auttamiskäynnit.
- c) Palveluntuottaja pitää asumisyksikön piha-alueet turvallisina ja kulkureitit esteettöminä.
- d) Palveluntuottaja huolehtii riskikartoituksen säännöllisestä tekemisestä. Korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan.
- e) Palveluntuottajalla on kiinteistöä ja irtaimistoa sekä omaa toimintaansa koskeva kattava ja voimassaoleva vakuutus. Palveluntuottajalla on potilasvakuutus.

2.9. Vaadittava raportointi ja valvonta

Palveluntuottaja toimittaa vaadittavat raportit tilaajalle tilaajan määrittelemän aikataulun mukaan.

- a) Palveluntuottaja kerää ja toimittaa tilaajalle tilaajan edellyttämät hoidon laadun seurantatiedot sekä muut palvelun kehittämistä ja seurantaan varten tilaajan erikseen pyytämät tiedot (esim. tiedot virtsatieinfektioista, makuuhaavoista, kaatumistapaturmista).
- b) Palveluntuottaja toimittaa tilaajalle vuosittain toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen edelliseltä vuodelta Kemijärven kaupungin pyytämät selvitykset hoidon laadusta, asukkaiden hoitoisuustiedot Rava-mittarilla ja MMSE-muistitestillä mitattuna ja muut Kemijärven kaupungin edellyttämät seurantatiedot.
- c) Palveluntuottaja luovuttaa tilaajalle vuosittain tiedot asumisyksikön henkilökunnasta ja sen määrästä.

Mikäli palveluntuottaja käyttää alihankkijoita, alihankkijoiden henkilöstöllä on tilaajavastuulain tarkoittamat kuvalliset henkilötunnisteet ja tilaajalle toimitetaan kuvallinen lista asumisyksikössä työskentelevien alihankkijoiden edustajista. Kuvallinen lista on myös nähtävillä asumisyksikössä. Lista pidetään aina ajan tasalla.

2.10. Asiakasmaksut

Kemijärven kaupunki määrittelee asiakkaalta palveluista perittävät maksut, jotka ovat kaupungin tuloa. Palveluntilaaja laskuttaa asiakasmaksut ja huolehtii maksukehotusten toimittamisesta sekä huolehtii tarvittaessa pakkoperinnästä.

2.11. Oikeusohjeet

Palvelun ja palveluntuottajan toiminnan on täytettävä voimassaolevan lainsäädännön sekä viranomais määräysten ja –ohjeistusten palvelun tarjoamiselle asettamat vaatimukset. Palveluntuottaja on velvollinen niihin perehtymään ja niitä noudattamaan.